

CRNA GORA
JU DJEČJI DOM "MLADOST"
BIJELA

PROGRAM RADA
JU DJEČJI DOM "MLADOST" BIJELA
za 2024.god.

Bijela, januar, 2024.god.

**CRNA GORA
JU DJEČJI DOM "MLADOST"
BIJELA**

Broj: 131

Datum: 31.01.2024. godine

**PROGRAM RADA
JU Dječji dom „Mladost“ Bijela
za 2024.godinu**

Uvodne napomene

Program rada JU Dječji dom „Mladost“ Bijela za 2024. godinu ima više segmenata, koji se odnose na;

- Unapređenje licenciranih usluga u ustanovi, to:
 - Institucionalni smještaj;
 - Pridvatište za zaštitu djece od nasilja u porodici;
 - Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju;
 - SOS nacionalna dječja telefonska linija.
- Unapređenje rada Male grupne zajednice za djecu sa smetnjama u razvoju u Bijelom Polju (u daljem tekstu MGZ);
- Unapređenje usluge Prelazna stambena zajednica;
- Unapređenje i implementacija novih usluga, koje su planirane drugim Planom transformacije ove ustanove koji je usvojen u decembru mjesecu 2019.godine.
- Preduzimanje mjera i aktivnosti na poboljšanju uslova života i rada djece koja koriste usluge ove ustanove (različiti investicioni projekti, koji poboljšavaju uslove boravka i funkcionisanja u najširem smislu).

I Unapređenje licenciranih usluga u ustanovi

- **Institucionalni smještaj**

O djeci neposredno brinu stručni radnici, stručni saradnici i saradnici na poslovima njege. Logističku podršku ovom kadru koji direktno vodi brigu o djeci daju kuhinjska, tehnička i administrativna služba. U cilju što kvalitetnije brige o djeci, ustanova ostvaruje saradnju sa više spoljnih saradnika (ljekar spec.pedijatar, ljekar spec.psihijatar, fizioterapeut).

U cilju što uspješnije socijalizacije, djeci se omogućavaju bogati i raznovrsni kontakti van ustanove. Kontinuirano se preduzimaju sve mjere da djeca budu dobro prihvaćena u školi i lokalnoj zajednici. Inicira se i njeguje saradnja sa nevladinim sektorom, različitim organizacijama i udruženjima, kao i sličnim ustanovama u zemljama u okruženju.

Posebna pažnja usmjerena je djeci koja u skladu sa zakonom, nakon punoljetstva i završetka srednje škole napuštaju ustanovu. Proces pripreme djeteta za odlazak iz ustanove sprovodi se sa najvećom mogućom pažnjom. Djetetu se pruža kako materijalna, tako i psihosocijalna podrška, kako bi se što uspješnije pripremi za samostalan život.

Rad sa djecom koja borave na institucionalnom smještaju u našoj ustanovi podrazumijeva kvalitetnu brigu, obezbjeđivanje socijalne i psihološke podrške, učenje životnih vještina, zadovoljenje individualnih potreba, razvijanje i njegovanje talenata i potencijala, kao i pripremu za budući samostalan život.

U radu sa djecom njeguje se individualni pristup, i individualni rad u mjeri u kojoj je to moguće, permanentno se podstiču njihovi potencijali, a posebno se njeguju i podstiču veze djeteta sa biološkom porodicom, ukoliko je ima.

Permanentno se preduzimaju sve mjere i aktivnosti za stvaranje uslova i kreiranje atmosfere na način, da se posljedice lišenosti roditeljskog staranja, što je moguće manje odraze na psihofizički razvoj djeteta, a život u ustanovi bude što sličniji odrastanju u porodičnom okruženju.

Veoma ranjivu kategoriju čine djeca koja tokom boravka u svojim porodicama najčešće nisu imala priliku da pohađaju školu, ili je to bilo sporadično, zbog čega su edukativno zapuštena i najčešće nemaju mogućnost da kasnije po redovnom postupku, na vrijeme završe osnovnu školu, i nastave svoje školovanje u nekoj srednjoj školi. U cilju adekvatne podrške ovakvoj djeci, naša ustanova će omogućiti i finansirati pohađanje sertifikovanih obuka za zanimanja koja su tražena na tržištu rada, u skladu sa željama i kapacitetima svakog djeteta, koje ima potrebu za ovakvom vrstom pomoći, iako ovakav pristup prevazilazi nadležnost ustanove koja pruža uslugu smještaja za djecu.

Posebna briga usmjerena je na djecu koja imaju neki oblik smetnji u razvoju. Visok procenat djece ove kategorije, i tendencija daljeg povećanja, u odnosu na ukupan broj djece na institucionalnom smještaju, predstavljaju ozbiljan izazov za stručni kadar koji je uključen u neposredan rad sa njima.

Posebno ranjivu kategoriju predstavljaju i djeca sa psihijatriskim problemima, kojima je neophodan poseban pristup i podrška, a trend povećanja ove kategorije djece na smještaju, predstavlja ozbiljan izazov, sa kojim se ustanova, u kontekstu nedostatka stručnog kadra, teško nosi.

Nedostatak roditeljske brige i njege, uz razvojne smetnje, i pridružene bolesti, svrstavaju ovu djecu u najosjetljiviju grupaciju u našem društvu.

Program rada ustanove za 2024.godinu predviđa mjere i aktivnosti kojima se obezbjeđuje:

- optimalne uslove za boravak djece, zadovoljavanje njihovih individualnih potreba;
- briga o zdravlju, njega, i podrška za prevazilaženje razvojnih smetnji;
- permanentno obezbjeđivanje boljih uslova života i rada djece;
- unapređenje vaspitno-obrazovnog rada sa djecom;
- optimalne uslove za učenje, pružanje pomoći u učenju i ispunjavanju školskih obaveza;
- optimalne uslove za kvalitetno ispunjavanje slobodnog vremena, rekreaciju, razvijanje različitih talenata i potencijala;
- optimalne uslove za vaspitanje i obrazovanje djece sa problemima u ponašanju;
- socijalizaciju i jačanje osjećaja lične kompetencije, samostalnosti i nezavisnosti;
- optimalne uslove za ukupan razvoj ličnosti svakog djeteta, uz preduzimanje svih mjera i aktivnosti pomoću kojih će se prevazići problemi nastali u prethodnoj razvojnoj fazi odrastanja, kao posljedica fizičkog, emocionalnog, seksualnog zlostavljanja i sveukupnog zanemarivanja;
- konstatnu pomoć i podršku u prevazilaženju trauma, posljedica zlostavljanja i zanemarivanja;
- optimalne uslove za vaspitanje, edukaciju, i rehabilitaciju, za djecu sa smetnjama u razvoju koja uključuje usvajanje motoričkih i praktičnih vještina (razvoj grube i fine motorike, kultura hranjenja, lična higijena i sl.), usvajanje društvenih vještina (upoznavanje neposredne i bliže okoline, orijentacija u vremenu i prostoru, usvajanje osnovnih praktičnih znanja), emocionalni razvoj i usvajanje socijalnih vrijednosti (odnos prema sebi, prepoznavanje, izražavanje i kontrola emocija);
- Njegovanje i podsticanje kontakata i bliskih odnosa sa užom i širom biološkom porodicom, ukoliko je dijete ima, i ukoliko ista posjeduje minimum kompetencija, za pružanje podrške i njegovanje zdravog odnosa sa djetetom;
- preduzimanje svih mjera i aktivnosti na pripremi djece za samostalan život van institucije.

Program rada sa djecom je koncipiran na način da se kontinuirano preduzimaju sve mjere i aktivnosti kojima se minimiziraju posljedice višestrukih separacija, zlostavljanja, zloupotrebe i zanemarivanja.

Tendencija povećanja broja djece sa smetnjama u razvoju, i djece sa psihijatrijskim problemima, veoma je izražena posljednjih godina, pa se u skladu sa tim nameće potreba kvalitetne i kontinuirane edukacije zaposlenih u direktnom radu sa djecom za rad sa ovom kategorijom djece.

U smislu naprijed navedenog, u godini koja je pred nama, biće potrebno obezbijediti dodatne edukacije za zaposlene koji neposredno rade sa djecom, iz sljedećih oblasti:

- obuka za rad sa djecom sa smetnjama u razvoju;
- obuka za rad sa djecom sa mentalnim problemima;
- obuka za rad sa djecom i mladima sa poremećajima u ponašanju;
- obuka za rad sa djecom sa poremećajima iz spektra autizma;
- obuka za rad u Prihvatištu za zaštitu djece od nasilja u porodici;
- obuka za rad u Centru za porodični smještaj – hraniteljstvo;
- timski rad u tretmanu bolesti zavisnosti kod djece i mladih (droga i alkohol);
- obuka za rad po Montessori modelu.

• Prihvatište za zaštitu djece od nasilja u porodici

Usluga je namijenjena zaštiti djece od nasilja u porodici, uzrasta od 6 do 18 godina, sa cijele teritorije Crne Gore. Kapacitet ove usluge iznosi 5 mjesta.

Prihvatište pruža privremeni smještaj, pomoć i podršku djeci sa različitim traumatskim iskustvima zlostavljanja i zanemarivanja u porodici, sa ciljem da se saniraju posljedice traume, uz uvažavanje individualnosti svakog djeteta, te njegovog prava na participaciju i dostojanstven život u zajednici. U Prihvatištu je svakom djetetu obezbijeđen multidisciplinirani pristup, koji se sprovodi od strane stručnih radnika, i saradnika na poslovima njege.

Osnovni cilj uspostavljanja ove usluge je prevencija, odnosno sprječavanje da zanemarivanje, zlostavljanje ili eksploatacija djeteta, proizvede trajne negativne posljedice po njegov razvoj.

U procesu ostvarivanja ovog cilja preduzimaju se sljedeće mjere i aktivnosti:

- Prekid lanca ponašanja, koje proizvodi zanemarivanje zlostavljanje i eksploataciju, na način da se stvori bezbjedno okruženje za dijete, kao i da se poštuje model kontakata koji isključuje dalje zanemarivanje, zlostavljanje i eksploataciju;
- Oporavak djeteta od traume i gubitaka prouzrokovanih zanemarivanjem, zlostavljanjem ili eksploatacijom, na način da se omogući zadovoljavanje potreba djeteta, prorade emocije djeteta koje su posljedica traume, kao i da se djetetu omogući učenje vještina za prevladavanje traumatičnog iskustva i samozaštite;
- Stvaranje uslova u kojima će djetetov razvoj da se odvija bez rizika, ili sa što manje rizika od novog zanemarivanja, zlostavljanja i eksploatacije, na način da se djetetu omogući održavanje kontinuiranog kontakta sa značajnim osobama iz njegove porodice i okruženja;
- priprema djeteta za novu sredinu, kao i praćenje i održavanje kontakta djeteta sa osobama koje će u budućnosti brinuti o njemu.

Usluga pomoći i podrške djeci i porodici, predviđena za potrebe urgentne zaštite djece od nasilja u porodici, koji predstavlja sistemski institucionalni odgovor države na sve učestalije slučajeve nasilja nad djecom u porodici. Smještaj u Prihvatištu je privremenog karaktera i može trajati najduže 12 mjeseci.

Usluga predstavlja novinu u sistemu socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori, predviđa kratkoročno smještanje i tretman djeteta, i u potpunosti je implementirana u decembru 2018.godine, a sredinom januara mjeseca 2019 godine izvršen je prijem prvih korisnika.

S obzirom na činjenicu, da je nažalost nasilje u porodici postalo učestala pojava u našem društvu, te da su djeca najčešće žrtve, evidentno je da kapaciteti ovog Prihvatišta nisu dovoljni da odgovore potrebama naše države. Shodno navedenom, za očekivati je da se razmišlja o proširenju postojećih kapaciteta, i kadrovskom osnaživanju, što će svakako biti predmet planiranja u godinama koje dolaze.

Veliki izazov za menadžment ustanove i zaposlene predstavlja najnoviji trend da neki centri za socijalni rad u posljednje vrijeme nastoje da za djecu koja su žrtve trafikinga obezbijede smještaj

u našem Prihvatalištu. Uz svo razumijevanje izazova koji u ovom kontekstu postoje, te potreba ove kategorije djece, neophodno je da se ova usluga koristi isključivo na način kako je predviđeno Planom transformacije, te utvrđeno važećim programom usluge. Dakle, ciljna grupa su djeca žrtve nasilja u porodici, i ova veoma ranjiva kategorija djece mora biti zbrinuta na adekvatan način u skladu sa pravilima struke, koja isključuju njihov boravak sa djecom koja su žrtve trafikinga.

- **Dnevni centar za djecu sa sa smetnjama u razvoju**

„Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju“ predstavlja jednu od četiri usluge pomoći i podrške djeci i mladima, i namjenjen je djeci sa smetnjama u razvoju, uzrasta od 6 do 18 godina, koja žive na teritoriji opštine Herceg Novi. Ova usluga pruža podršku djeci i porodici, stimulira potencijale svakog djeteta, pruža pomoć u savladavanju osnovnih životnih vještina, sprječava socijalnu isključenost djece sa smetnjama u razvoju, prevenira napuštanje djeteta, pruža njegu i rehabilitaciju.

Ova usluga je implementirana u septembru mjesecu 2016.godine, danas funkcioniše u stambenom prostoru koji ispunjava sve evropske standarde. Zbog dobrih uslova boravka, a iznad svega posvećenog, i profesionalnog rada stručnog kadra, sve je više interesovanja roditelja koji žele da njihova djeca koriste ovu uslugu .

U cilju podizanja kvaliteta ove usluge, planirano je permanentno preduzimanje mjera i aktivnosti na:

- obogaćivanju sadržaja u okviru edukativnih i kreativnih radionica;
- edukacija zaposlenih za rad sa djecom sa smetnjama u razvoju, sa akcentom na smetnje iz spektra autizma;
- intenziviranju rehabilitacionih tretmana;
- intenziviranju saradnje sa porodicama djece – korisnika;
- obogaćivanju sadržaja sportsko-rekreativnih aktivnosti, izleta i sl.

Početkom 2023.godine, uveden je obavezan individualni fizioterapeutski tretman za djecu kojima je ovakva usluga potrebna. Ovaj tretman se realizuje u skladu sa preporukom ljekara spec.fizijatra, prema sedmičnom rasporedu.

Tokom 2023. godine uslugu Dnevnog centra koristilo je jedanaest korisnika, od toga dva korisnika uslugu cjelodnevnog i devet uslugu poludnevnog boravka. Djeca koja pohađaju nastavu školuju se po posebnom i prilagođenom Planu i programu, u kombinovanom odjeljenju JU OŠ "Ilija Kišić" u Zelenici, sa kojom ostvarujemo stalnu komunikaciju. Aktivnosti su se odvijale po dnevnom Planu rada, rasporedu čija je osnova stabilna i prilagođena ciljnoj grupi.

- **SOS Nacionalna dječja telefonska linija**

Predstavlja uslugu telefonskog savjetovanja, u cilju implementacije dječjih prava, informisanja i edukacije djece o raznim pitanjima, kao i prevencije, prijave i upućivanja slučajeva svih vrsta nasilja i osnaživanje djece i mladih da razgovaraju o temama zbog kojih su zabrinuti.

Usluga SOS telefona se realizuje kroz komunikaciju, u okviru koje savjetnici SOS telefona, prihvataju poziv uz poštovanje principa anonimnosti i poverljivosti, koristeći bazični model savjetovanja i metodologiju nedirektivnog savjetovanja, u cilju osnaživanja djeteta ili mlade osobe da što samostalnije dođu do plana za rješavanje problemske situacije.

Usluga je namjenjena djeci i mladima koji žive na teritoriji Crne Gore, i ova usluga do nedavno nije postojala u sistemu socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori.

Tokom 2022.godine u cilju jačanja kapaciteta ove važne usluge, uz podršku naših prijatelja Kancelarije UNICEF-a za Crnu Goru, realizovana je obuka za još 10 novih telefonskih savjetnika, kao i obuka za licencirane trenere za izvođenje daljih obuka za telefonske savjetnike. Tokom 2023.godine, izvršena je akreditacija ove obuke kod Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu Crne Gore, a takođe je realizovano učlanjenje u Međunarodnu organizaciju dječjih SOS telefonskih linija – CHILD HELPLINE INTERNATIONALA, što svakako predstavlja značajno postignuće za ovu našu uslugu.

U narednom periodu, u cilju unapređenja usluge, neophodno je realizovati sljedeće mjere i aktivnosti:

1. Promocija usluge telefonsko-savjetodavne usluge za djecu i mlade;
2. Saradnja u okviru sistema socijalne zaštite, kao i sa drugim sistemima (prosvjeta, zdravstvo, pravosuđe, policija, ombusman, organizacije koje se bave djecom).
3. Participacija i edukacija (saradnju sa đlačkim parlamentima, u školama, kancelarijama za mlade i sl.);
4. Preduzimanje mjera na obezbjeđenju sigurnog i kontinuiranog finansiranja ove važne usluge, na način da se ista uvede u sistem stalnog budžetskog finansiranja (finansiranje se sada vrši učešćem na javnom konkursu za dobijanje granta za finansiranje, koje rpsisuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja);
5. Unapređenje kvaliteta usluge;
6. praćenje kvaliteta rada savjetnika (procjena i samoprocjena);
7. kreiranje edukativnih tema na osnovu dječjih poziva;
8. redovan supervizijski proces;
9. organizovanje obuke za savjetovanje putem četa.

U godini koja je pred nama, neophodno je da pored osnovnog programa za njeno funkcionisanje, svoje ativnosti uskladi sa potrebama ciljne grupe, na način da se intenzivno radi na informisanju što većeg broja djece, o postojanju usluge i njenoj ulozi, principima, i ciljevima.

Svakako je jedna od ključnih mjera na kojoj je neophodno kontinuirano raditi, insistiranje kod resornog ministarstva da finansiranje ove važne usluge dobije konačno kontinuitet, na način da se kroz redovno bužetsko finansiranje obezbijedi njeno sigurno i nesmetano funkcionisanje.

Uspješna saradnja sa predstavnicima Kancelarije UNICEF-a za Crnu Goru, biće i 2024.godine nastavljena na obostrano zadovoljstvo i korist naše ustanove i reformskog procesa u kome se ista nalazi još od 2015.godine. Saradnja sa ovim važnim partnerom u godini pred nama ogledaće se u njihovoj podršci u daljem razvijanju ove usluge, u smislu dodatnih edukacija savjetnika, obuci novih savjetnika, i trenera, kao i uspostavljanju i unapređenju supervizije.

II Unapređenje rada Male grupne zajednice za djecu sa smetnjama u razvoju Bijelo Polje

Odlukom Vlada Crne Gore, u februaru 2019.godine, izvršeno je pripajanje Male grupne zajednice za djecu sa smetnjama u razvoju Bijelo Polje, JU Dječji dom „Mladost“ Bijela, koja je do tada koja je funkcionisala kao organizaciona jedinica JU Centar za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju „Tisa“ Bijelo Polje.

Na kraju 2023.godine uslugu smještaja u Maloj grupnoj zajednici za djecu sa smetnjama u razvoju B.Polje koristi ukupno osmoro djece sa smetnjama u razvoju, o kojima brine ukupno 13 zaposlenih, od kojih je većina na poslovima medicinske i sveukupne njege.

U narednom periodu biće važno održati, i u skladu sa mogućnostima unaprijediti kvalitet ove usluge, te dodatno poboljšati uslove u kojima djeca borave.

Dosadašnja iskustva nam govore da je funkcionisanje ove usluge, u uslovima kada je matična ustanova značajno teritorijalno udaljena, optimalno, iako su obaveze i odgovornosti za menadžment Doma značajno veće, te da sve do sada funkcionise na zadovoljavajući način.

Jedna od najvažnijih aktivost, svakako je osmišljavanje i realizacija projekata edukacije zaposlenih, iz oblasti brige o djeci sa smetnjama u razvoju, na čemu treba insistirati i tijesno saradivati sa Zavodom za socijalnu i dječju zaštitu.

Sve teža kategorija djece kojoj je potrebna ova vrsta usluge, u smislu teških smetnji u razvoju i pratećih ozbiljnih bolesti, upućuje na potrebu stalne podrške i pomoći zdravstvenog sistema, koja nažalost za sada nije na optimalnom nivou.

Polovinom 2019.godine započet je postupak licenciranja ove usluge, koji je ubrzo prekinut zbog nedostatka jednog od osnovnih uslova, a tiče se pitanja prava korišćenja objekta, u kome funkcionise ova usluga, s obzirom na činjenicu da je u zvaničnoj evidenciji Uprave za nekretnine upisano vlasništvo Vlade Crne Gore, sa pravom korišćenja JU Centar za socijalni rad Bijelo Polje. U međuvremenu se u komunikaciji sa resornim ministarstvom još uvijek traži način za rješavanje ovog pitanja, nakon čega bi se sproveo postupak licenciranja ove važne usluge, u skladu sa zakonom.

V Unapređenje usluge Prelazna stambena zajednica

Usluga pomoći i podrške djeci na rezidencijalnom smještaju u ustanovi, koja se pripremaju za napuštanje institucije po redovnoj proceduri, počela je sa radom početkom 2017.godine.

Usluga omogućava jednom broju mladih na rezidencijalnom smještaju, da u posebno izdvojenom stambenom prostoru, uz individualizovan pristup svakom korisniku, kreiranjem određenog stepena autonomije, međusobnog podržavanja i uvažavanja, dobiju mogućnost maksimalnog razvijanja ličnih potencijala, osnaže se i osposobe za samostalan život.

Stambeni prostor u kome funkcioniše „Prelazna stambena zajednica“ predstavlja poseban stan, u okviru objekta pružaoca usluge, površine oko 80 m², i njegov optimalni kapacitet predviđen je za boravak četiri korisnika.

Osnovni cilj uspostavljanja ove usluge jeste omogućavanje mladima koji borave na rezidencijalnom smještaju, da u uslovima zasebnog stanovanja, uz posebnu organizaciju rada, steknu iskustvo postepenog prelaska iz kontinuirano nadgledanog, strukturisanog boravka u djelimično samostalan životni aranžman, koji predstavlja prelaznu fazu do potpune samostalnosti.

Ova usluga mladim ljudima omogućava postepeno osposobljavanje za samostalan život, pružanje podrške i savjetovanje u procesu osamostaljivanja, razvijanje i osvještavanje ličnih potreba, razvoj samopouzdanja, samopoštovanja i samokontrole, jačanje osjećaja efikasnosti, preuzimanje odgovornosti za sopstveni život, prevenciju i ublažavanje rizičnih oblika ponašanja, učenje vještina vođenja domaćinstva, raspolaganja kućnim budžetom, usvajanje zdravih stilova života, razvijanje i održavanje pozitivne socijalne mreže.

Na kraju 2023.godine ovu uslugu je koristilo dvoje djece.

Važno je istaći da ova usluga nije licencirana, jer nije prepoznata kroz podzakonske akte koji regulišu ovu oblast. Uprkos svemu, kod činjenice da je vrijeme pokazalo da ovaj vid brige o djeci daje veliki doprinos njihovom bržem osamostaljivanju i učenju životnih vještina, u narednom period će se intenzivno raditi na stimulisanju djece starijeg uzrasta da prepoznaju njene benefite.

VI Unapređenje I implementacija novih usluga predviđenih drugim Planom transformacije iz 2019.godine

- **DOMSKA ZAJEDNICA (unapređenje kvaliteta usluge institucionalnog smještaja)**

Usluga smještaja u JU Dječji dom “Mladost” Bijela obezbjeđuje se djeci bez roditeljskog staranja i djeci čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, a cilj ove usluge je njega i briga o djetetu do

njegovog povratka u biološku porodicu, smještaja u hraniteljsku porodicu, odnosno pripreme i osposobljavanja za samostalan život.

Institucionalni smještaj u ovoj ustanovi funkcionira u 8 stambenih jedinica, od kojih svaka ima površinu oko 250 m² i opremljena je kao porodični dom. Djeca koja koriste ovu uslugu, raspoređena su u skladu sa polom i uzrastom.

U ustanovi funkcionira centralna kuhinja, a ishrana djece je organizovana na način da oni iz centralne kuhinje preuzimaju obrok i konzumiraju ga uz nadzor vaspitača, u trpezariji koja postoji u okviru svake stambene jedinice.

Ovakva organizacija rada evidentno ne pruža mogućnost da starija djeca koja koriste ovu uslugu, nauče da samostalno spremaju obroke.

Drugim Planom transformacije predviđeno je unapređenje usluge rezidencijalnog smještaja, u skladu sa standardima razvijenih zemalja Evropske Unije. Dakle, prepoznata je potreba da se blagovremeno preduzmu sve mjere i aktivnosti na pripremi djece smještene u ustanovi za samostalan život, sticanje životnih vještina u cilju njihovog osnaživanja i osamostaljivanja.

Sve aktivnosti koje se u radu sa djecom realizuju u ustanovi, za svoj krajnji cilj, imaju njihovu pripremu za samostalan život, nakon napuštanja ustanove i učenje životnih vještina koje će im u tome pomoći. Evidentno je da u ustanovi već postoje programi i aktivnosti usmjerene na sticanje određenih vještina za samostalan život, ali te aktivnosti nisu u dovoljnoj mjeri programski definisane.

Shodno naprijed navedenom, tokom 2023.godine izvršeno je kompletno opremanje kuhinja u porodičnim grupama, svom neophodnom bijelom tehnikom, malim kućanskim aparatima, i posuđem, uključujući i mašine za pranje posuđa. Djeca sa radošću pripremaju jednostavnije obroke za svoje potrebe, uz nadzor i podršku vaspitača.

Takođe je tokom 2023. godine izvršena nabavka mašina za pranje i sušenje veša, za sve porodične grupe, čime je djeci omogućeno da samostalno uz podršku vaspitača peru i suše ličnu garderobu.

Cilj unapređenja ove usluge je razvoj životnih vještina mlade osobe za vođenje sopstvenog domaćinstva, kao i jačanje ličnih kapaciteta, kako bi proces osamostaljivanja teкао optimalnom dinamikom.

• **CENTAR ZA PORODIČNI SMJEŠTAJ - HRANITELJSTVO**

U cilju unapređenja i razvoja usluge porodični smještaj – hraniteljstvo, Drugim Planom transformacije ustanove, predviđeno je formiranje organizacione jedinice Centar za porodični smještaj – hraniteljstvo, u okviru ove institucije.

Hraniteljstvo predstavlja jedan od najoptimalnijih oblika zaštite djece, u situacijama kada biološka porodica iz različitih razloga nije u stanju da pruži adekvatnu brigu. Ovaj oblik zaštite djeteta, veoma je čest izbor organa starateljstva, prilikom odlučivanja o najboljem interesu djeteta.

Tokom procesa implementacije Strategije hraniteljstva u našoj državi, učinjeno je mnogo na promociji ovog oblika brige o djeci, i evidentno je da u našem društvu prisutno interesovanje građana da postanu hranitelji. Međutim mora se istaći da je u posljednje vrijeme primjetno i povećanje broja djece, koja se iz hraniteljskih porodica vraćaju na institucionalni smještaj. Prilikom analize razloga ove pojave, zaključeno je da je osnovni i najčešći uzrok nedovoljna i neadekvatna podrška, hraniteljima od strane organa starateljstva.

Nesporna je činjenica da centri za socijalni rad ne posjeduju dovoljno kadrovskih kapaciteta, da na optimalan način odgovore potrebama i zahtjevima hranitelja, koji se suočavaju sa mnogobrojnim izazovima tokom brige o djeci, koja su im povjerena. Kada očekivana podrška izostane, problemi se gomilaju, hranitelj gubi vjeru u sopstvene kompetencije, i najčešće donosi odluku da odustane.

Sa aspekta djeteta prestanak porodičnog smještaja, napuštanje hraniteljske porodice i povratak u instituciju, predstavlja veoma stresan i bolan proces, u kome dijete doživljava nove separacije, i često gubi nadu u bolju budućnost.

Ovakav koncept hraniteljstva, evidentno ne daje očekivani optimalni rezultat, te ukoliko se ne preduzmu adekvatne mjere na unapređenju ove usluge, može se očekivati da se broj hraniteljskih porodica u kontinuitetu smanjuje.

JU Dječji dom "Mladost" Bijela je ustanova sa višedecenijskim iskustvom u radu sa djecom, te kao takva može na najbolji način da doprinese podizanju kvaliteta ove veoma važne usluge u sistemu socijalne i dječje zaštite u našoj državi.

Zbog svega navedenog, novim Planom transformacije predviđeno je da se u cilju unapređenja ove usluge u okviru ove institucije formira posebna organizaciona jedinica Centar za porodični smještaj-hraniteljstvo, čiji će zadatak između ostalog biti, procjena podobnosti potencijalnih hranitelja, sprovođenje programa obuke potencijalnih hranitelja, preduzimanje mjera i aktivnosti na jačanju kompetencija hranitelja, pružanje podrške hraniteljima kroz savjetodavni rad i edukaciju.

Nažalost, zbog nedostatka stručnog kadra, u prethodnom periodu, nije bilo moguće pristupiti implementaciji ove veoma važne usluge, pa ostaje nada da će se u vremenu koje je pred nama steći uslovi da se i ovaj dio Drugog plana transformacije ustanove implementira na adekvatan način, čime bi se nesumnjivo pružila snažna podrška razvoju hraniteljstva u našoj državi.

Osnovni cilj formiranja Centra za porodični smještaj-hraniteljstvo, jeste optimalna zaštita djece, kojoj se pruža ova usluga, kao i kvalitetnija podrška hraniteljskim porodicama.

Razvoj hraniteljstva zahtjeva i nove pristupe u procjeni hraniteljskih porodica, kao i programe pripreme i obuke kandidata za hranitelje. Zbog složenih potreba djece na hraniteljstvu, neophodan je kontinuiran rad na podršci, kroz programe obuke, individualan rad, stalna procjena kompetencija

hranitelja, u cilju obezbjeđenja adekvatne porodice za dijete, te obezbjeđenja kontinuiteta brige o njemu.

Formiranje Centra za porodični smještaj-hraniteljstvo, koji bi se bavio isključivo poslovima hraniteljstva, na cijeloj teritoriji naše države, osnovna je pretpostavka uspješnog razvoja ovog oblika zaštite djece.

Za potrebe uspješnog funkcionisanja ove organizacione jedinice biće potrebno obezbijediti prije svega odgovarajući stručni kadar (psihologe i socijalne radnike), koji su prošli akreditovane obuke iz oblasti hraniteljstva. Obezbjedenje odgovarajućeg prostora u okviru objekta ustanove, kao i jednog putničkog vozila za potrebe obilaska hraniteljskih porodica, takođe je važan segment uspješnog funkcionisanja.

- **SAVJETOVANJE – USLUGA NAMIJENJENA DJECI I MLADIMA NAKON IZLASKA IZ USTANOVE**

Savjetovanje predstavlja uslugu čiji je cilj podrška djeci i mladima koji napuštaju institucionalni smještaj, i započinju samostalan život.

Napuštanje ustanove i početak samostalnog života, za većinu mladih koji odrastaju u instituciji, najčešće predstavlja veoma stresan period u njihovom životu. Pomoć, podrška i savjet ljudi sa kojima su odrastali u ustanovi ima veliki značaj za njih, i ti kontakti su i u ranijim vremenima bili česti, i intenzivni, posebno neposredno nakon napuštanja ustanove, u vremenu prilagođavanja na samostalan život. Zbog svega toga novim Planom transformacije ustanove predviđeno je sistemsko rješenje ove usluge.

Ova podrška će se sastojati od praćenja prilagođavanja mlade osobe na samostalan život, pomoći u zapošljavanju, preuzimanju svakodnevnih obaveza koje se tiču rada, stanovanja, vođenja sopstvenog domaćinstva, raspolaganja novcem, brige o zdravlju, organizaciji slobodnog vremena i sl.

U našoj ustanovi već postoji stručni kadar koji je u okviru obuke za telefonskog savjetnika prošao vrlo ozbiljnu i kvalitetnu obuku, i već su evidentni svi benefiti ove edukacije, koja stručnim radnicima i stručnim saradnicima pomaže u svakodnevnom radu sa djecom na grupi. Uz dodatnu obuku, te osmišljavanje kvalitetnog programa usluge, uz kadrovsko osnaživanje, u narednom periodu bi implementacija ove usluge dala snažan doprinos sveukupnom sistemu socijalne i dječje zaštite u segmentu brige o djeci.

VII Investicioni projekti

U cilju stalnog unapređenja uslova u kojima borave djeca na rezidencijalnom smještaju, i djeca korisnici usluga pomoći i podrške, koji funkcionišu u našoj ustanovi, kao i poboljšanja uslova rada zaposlenih koji brinu o ovoj veoma osjetljivoj populaciji, planirano je preduzimanje sljedećih mjera i aktivnosti:

- obezbjeđenje novčanih sredstava za potrebe edukacije stručnog kadra za rad u Prihvatalištu za zaštitu djece od nasilja u porodici;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za edukaciju zaposlenih za rad u Centru za porodični smještaj – hraniteljstvo;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za potrebe edukacije zaposlenih za rad sa djecom sa smetnjama u razvoju, rad sa djecom sa poremećajima u ponašanju, rad sa djecom sa mentalnim problemima, rad sa djecom sa poremećajima iz spektra autizma;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za finansiranje sertifikovanih obuka za zanimanja traženih na tržištu rada, za potrebe djece na smještaju;
- rad sa djecom po Montesori modelu;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za nabavku jednog putničkog vozila za potrebe Centra za porodični smještaj - hraniteljstvo;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za potrebe molersko-farbarskih radova u dijelu objekta ustanove u kome se pruža usluga smještaja;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za potrebe nabavke novog kotla za centralno grijanje;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za rekonstrukciju 5 kupatila u dijelu objekta u kome se pruža usluga smještaja;
- obezbjeđenje novčanih sredstava za potrebe promocije SOS telefonske dječje linije;

Ovaj Program rada ima za cilj sveobuhvatno podizanje nivoa kvaliteta u radu sa djecom, u skladu sa evropskim standardima.

DIREKTORICA

Marela Savić, dipl.pravnica